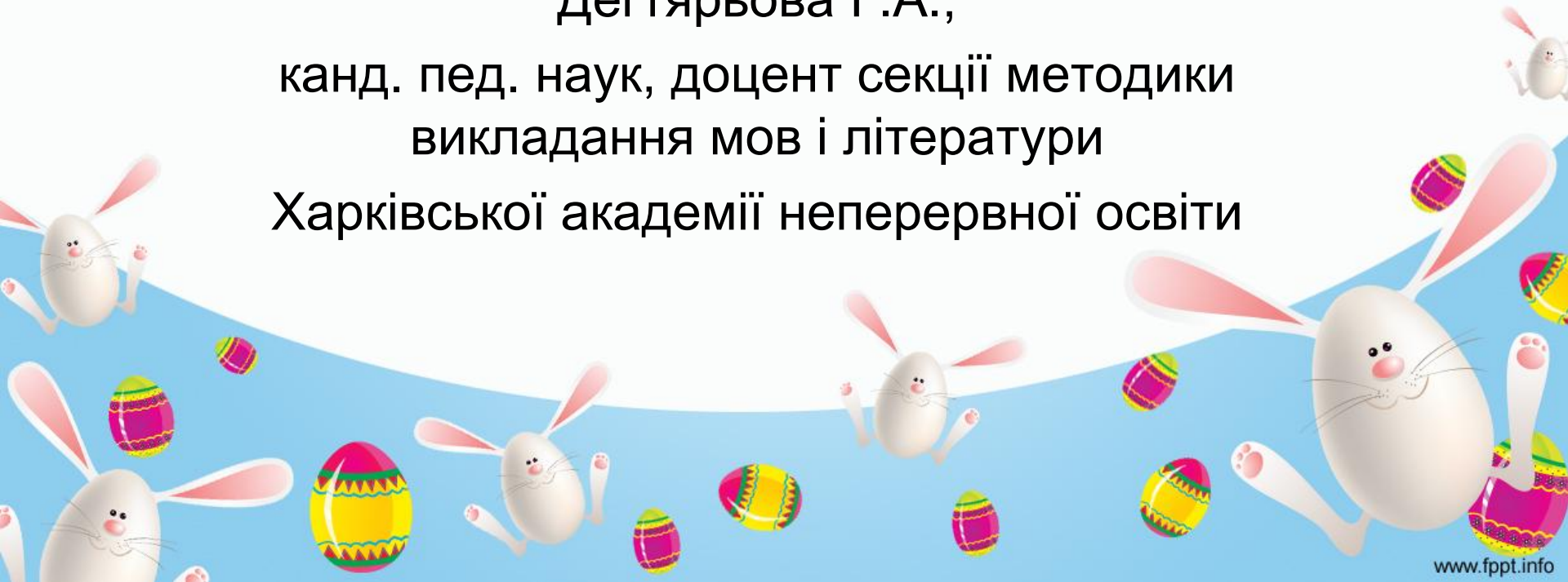

Що таке аудіовізуальна грамотність?

Дегтярєва Г.А.,
канд. пед. наук, доцент секції методики
викладання мов і літератури
Харківської академії неперервної освіти

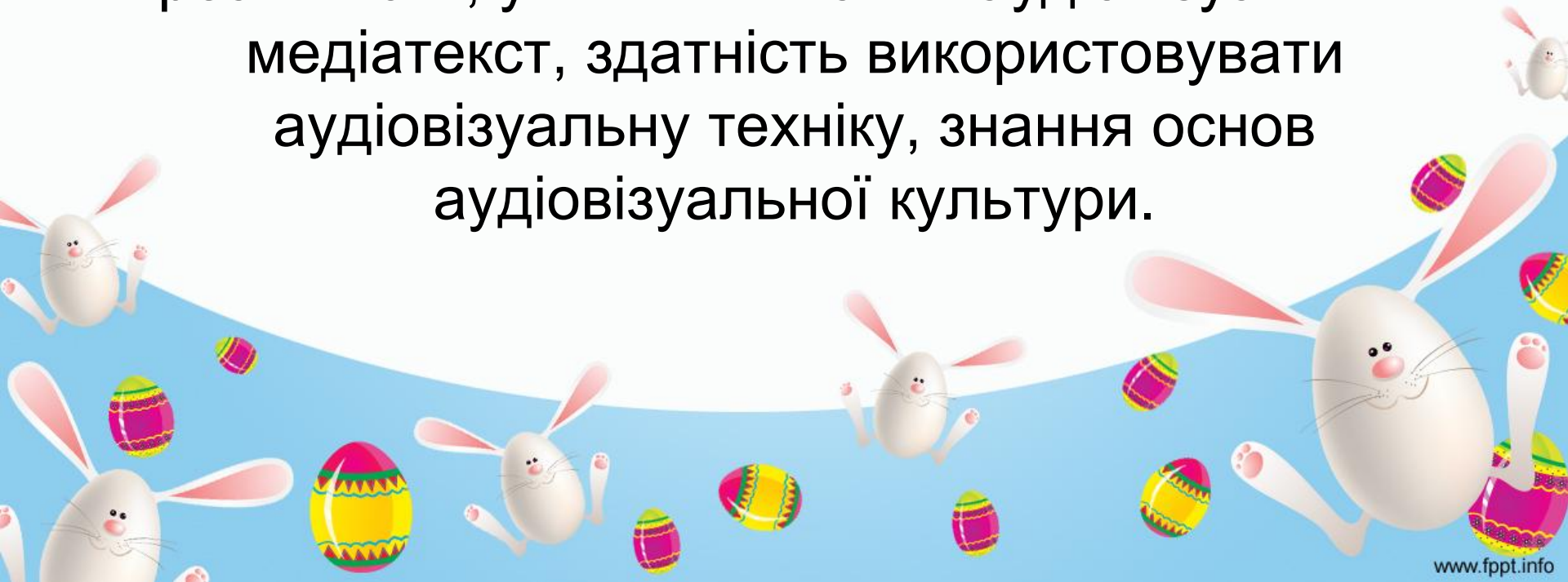
Аудіовізуальна культура —

- сукупність матеріальних та інтелектуальних цінностей у сфері медіа, а також історично певна система їх відтворення та функціонування в соціумі.
- По відношенню до аудиторії «медіакультура» або «аудіовізуальна культура» може виступати системою рівнів розвитку особистості людини, здатної сприймати, аналізувати, оцінювати медіатекст, займатися медіатворчістю, засвоювати нові знання у галузі медіа.

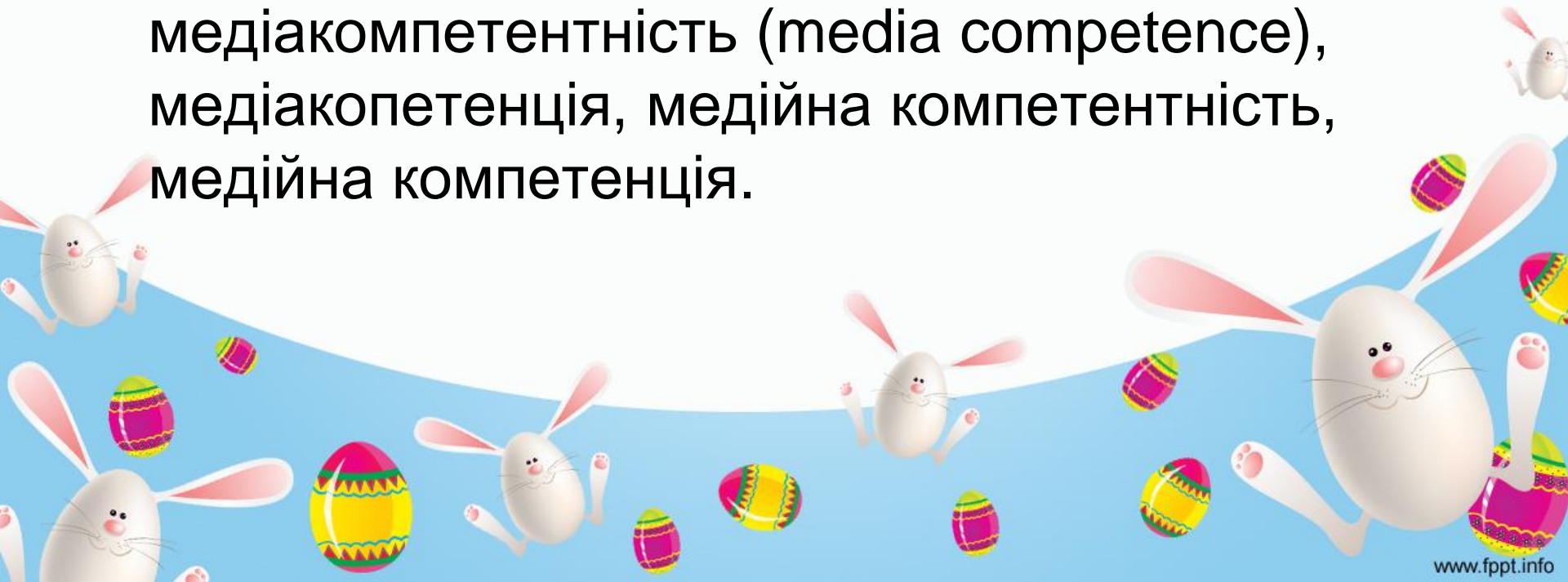

Грамотність аудіовізуальна (*audiovisual literacy*) –

- уміння аналізувати та синтезувати просторово-часову аудіовізуальну реальність, уміння «читати» аудіовізуальний медіатекст, здатність використовувати аудіовізуальну техніку, знання основ аудіовізуальної культури.

- **Аудіовізуальна грамотність** є результатом аудіовізуальної освіти.
- **Близькі поняття:** інформаційна грамотність (information literacy), медіаграмотність (media literacy), медійна грамотність, медіакомпетентність (media competence), медіакопетенція, медійна компетентність, медійна компетенція.

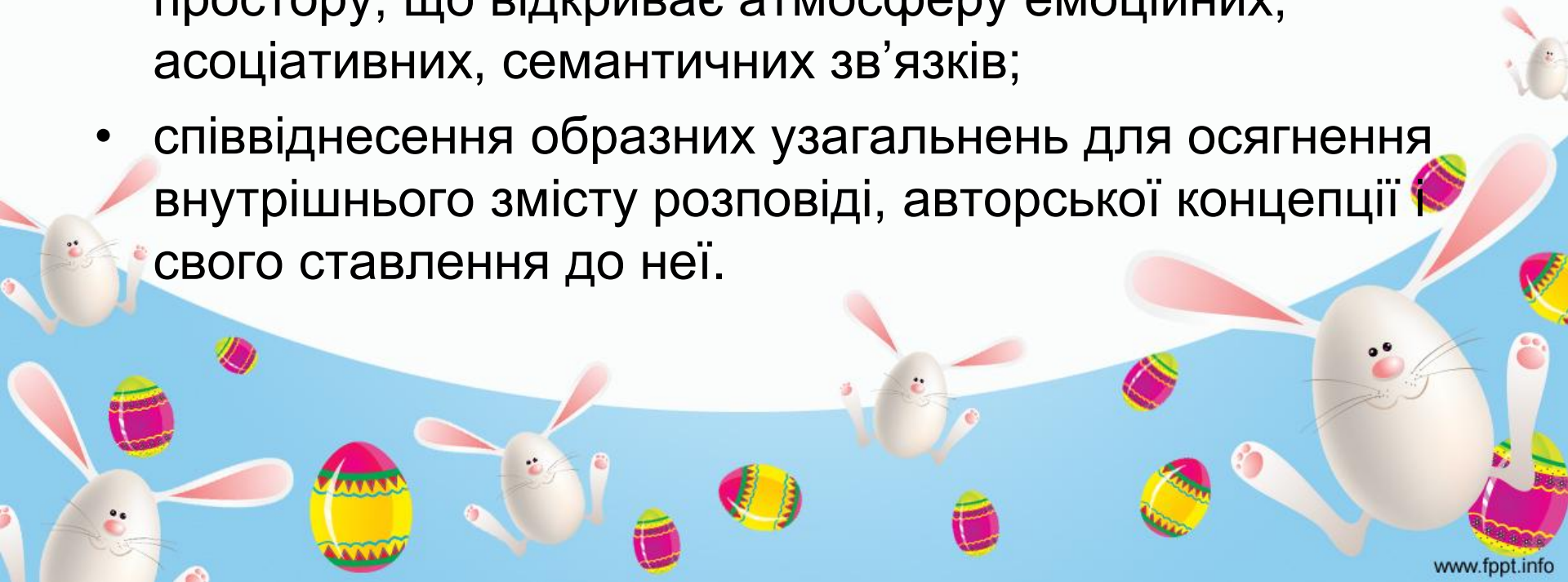
Базові елементи зорового образу

- точка,
- лінія,
- форма,
- напрямок,
- ТОН,
- колір,
- структура,
- розмір,
- масштаб,
- рух.

Алгоритм розвитку аудіовізуального сприйняття (algorithm of the audiovisual perception development)

- виявлення одиниць екранного оповіді;
- їх образне узагальнення в результаті емоційно-сміслового співвіднесення;
- вибудовування у своїй свідомості художнього простору, що відкриває атмосферу емоційних, асоціативних, семантичних зв'язків;
- співвіднесення образних узагальнень для досягнення внутрішнього змісту розповіді, авторської концепції і свого ставлення до неї.

- У концепції аудіовізуальної грамотності **поняття грамотності** розшифровується як основа осягнення природи кіномистецтва, а **процес оволодіння аудіовізуальної грамотністю** розглядається як формування навичок аналізу та синтезу художнього звуко-зорового образу.

Рівні сприйняття фільму учнями

1. Асиміляція середовища – емоційне освоєння реальності, представленої на екран.
2. Співпереживання, уподібнення герою на основі:
 - фрагментарною оцінки окремих епізодів, в яких яскраво проявляється характер героя,
 - осмислення подієвої канви фільму,
 - осмислення драматургічного ладу, логічного зв'язку епізодів, що виявляють характер героя.

Рівні сприйняття фільму учнями

3. Співпереживання, ототожнення себе з автором:

- при осмисленні драматургічного ладу, логічного зв'язку епізодів, що виявляють розвиток авторської думки,
- при сприйнятті художньої структури фільму на основі емоційно-сміслового співвіднесення елементів кінооповіді, які виявлятимуть ідейно-художню концепцію твору кіномистецтва.

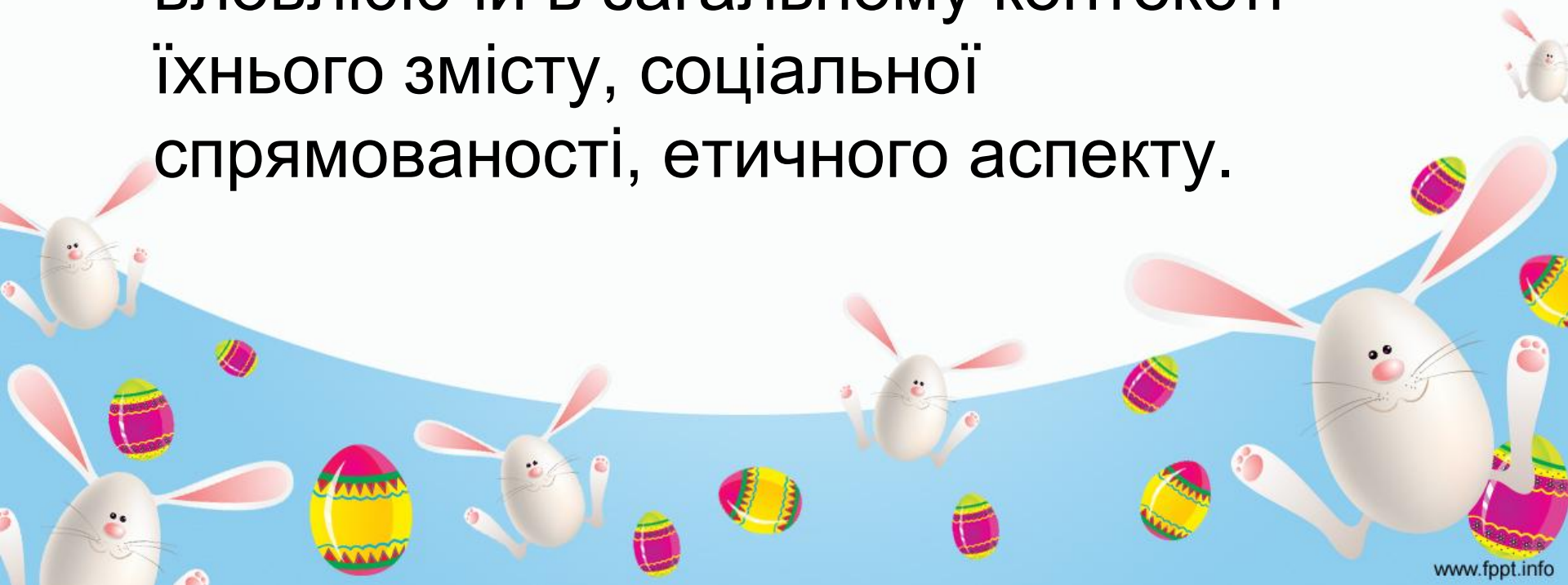

Асиміляція середовища

- Увага естетично неорієнтованого глядача в момент перегляду часто виявляється ***на рівні фрагментарного сприйняття.***
- Основні критерії фільму, що переглядається, – ***гострота видовища, розважальність, динаміка подій, мелодраматизм розповіді.***

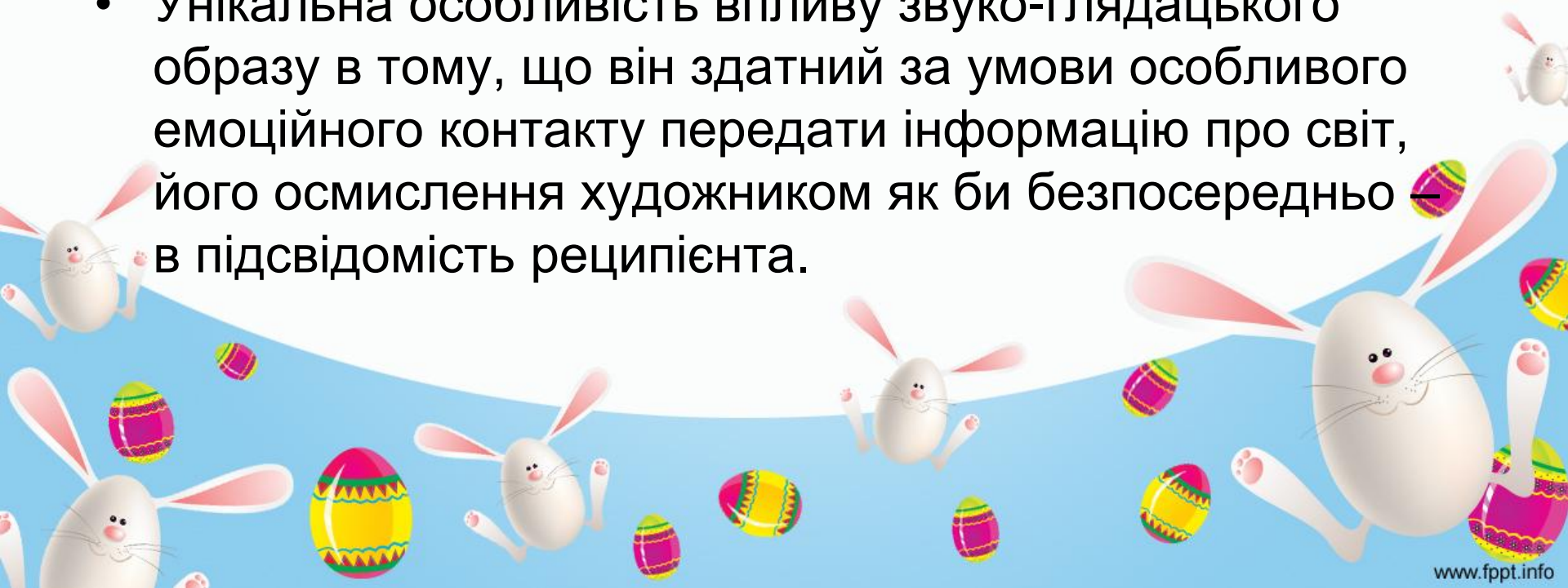

- **Діти, які фрагментарно сприймають кінорозповідь, виділяють у фільмі тільки «захоплюючі» епізоди, не вловлюючи в загальному контексті їхнього змісту, соціальної спрямованості, етичного аспекту.**

Співпереживання герою на рівні осмислення подієвої канви фільму

- Ця група глядачів здатна під час перегляду на співпереживання герою і на аргументовану оцінку фільму.
- Унікальна особливість впливу звуко-глядацького образу в тому, що він здатний за умови особливого емоційного контакту передати інформацію про світ, його осмислення художником як би безпосередньо — в підсвідомість реципієнта.

Співпереживання герою на рівні осмислення логічного зв'язку епізодів

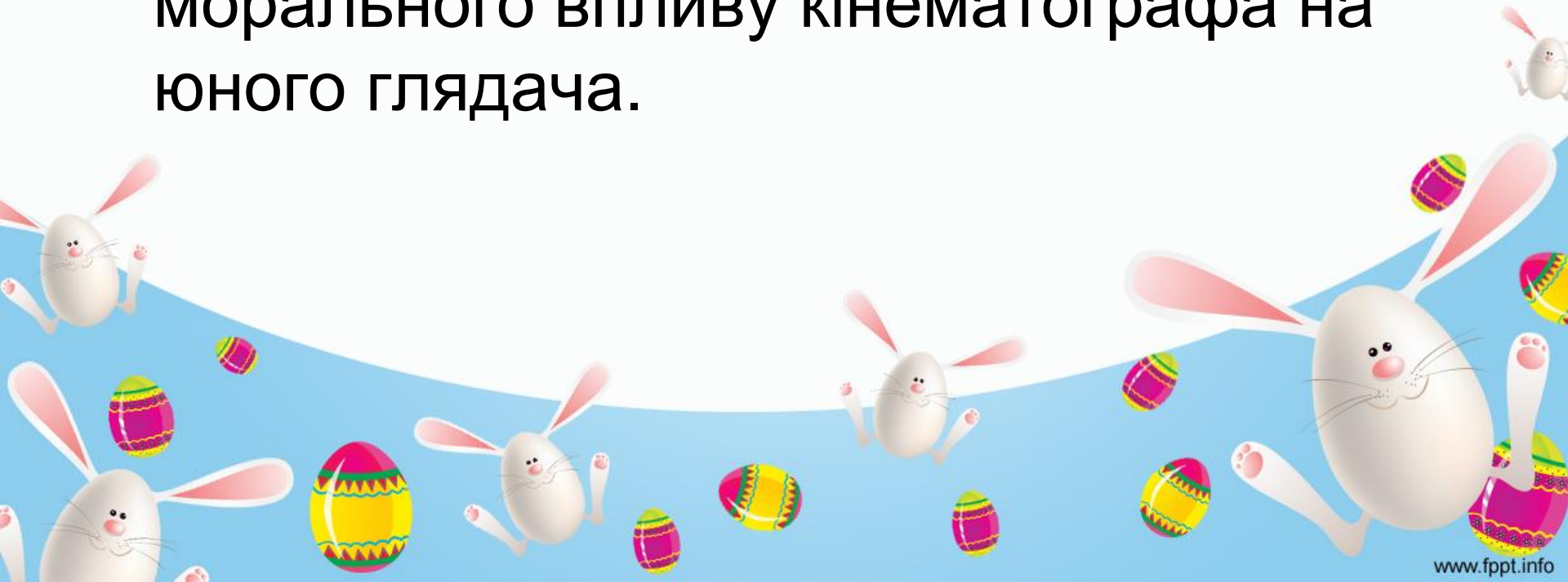
- **є для глядача з розвиненим сприйняттям** одночасно і співпереживанням автору не тільки на підставі оцінки подій і характерів героїв, а й візуального змісту внутрішнього зв'язку епізодів – все, що виявляє розвиток художньої думки, авторську концепцію.

- На дітей, які естетично неорієнтовані у світі кіномистецтва, фільм здійснює недостатній ідейно-моральний вплив, якщо вони сприймають тільки подієву канву / зовнішній план кінооповіді / або драматургійну основу фільму / зміст і смислову послідовність епізодів /.

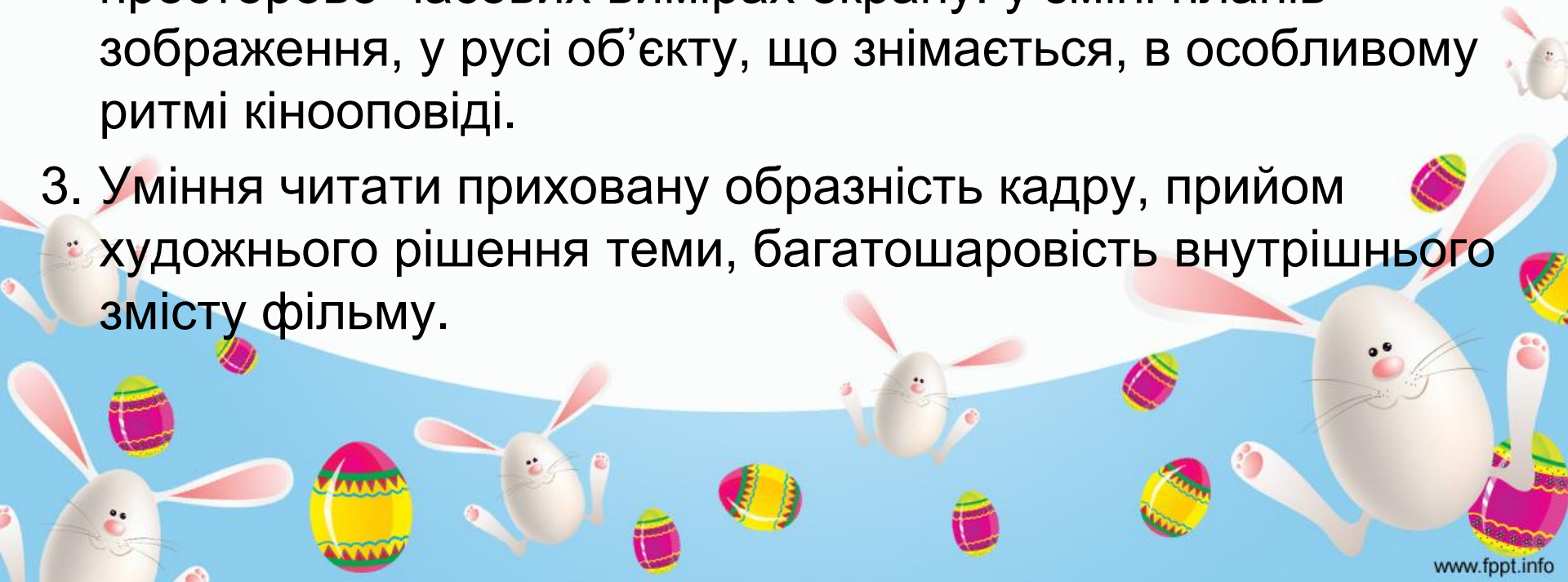

- **Проблема розвитку кіносприйняття, аудіовізуальної грамотності – це проблема вдосконалення ідеологічного, морального впливу кінематографа на юного глядача.**

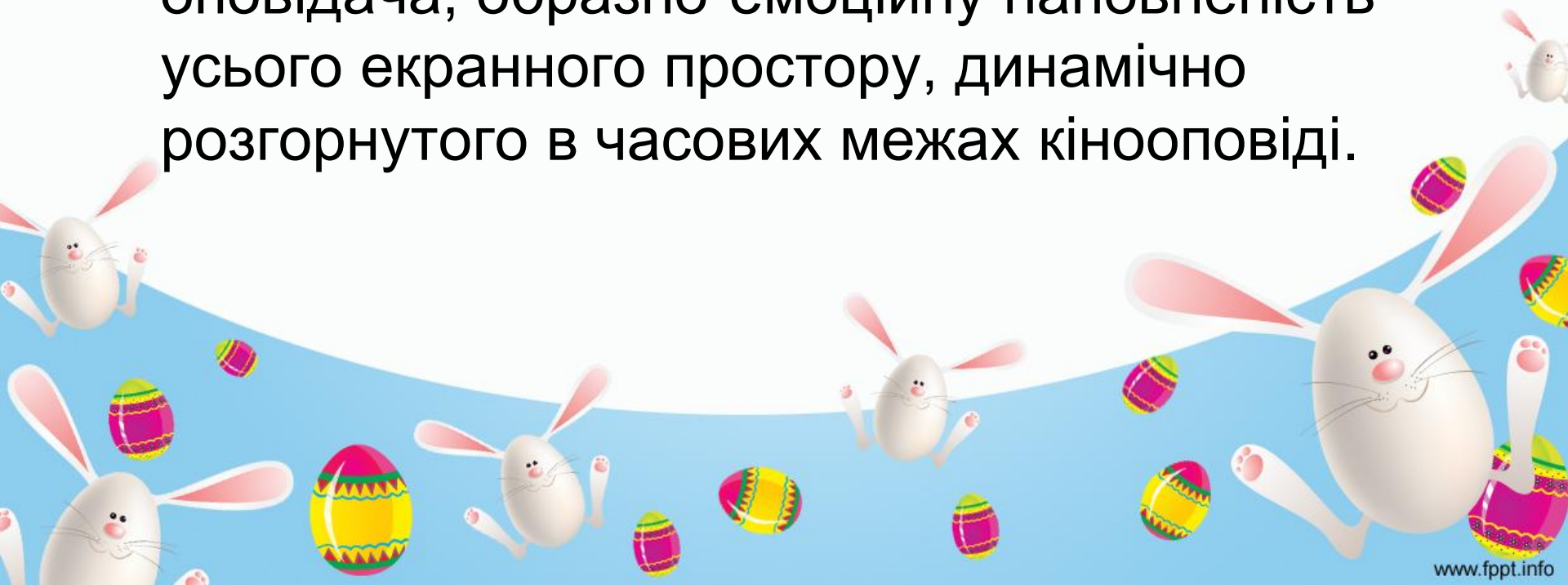

Навички аудіовізуального сприйняття звуко-пластичної, просторово-часової форми оповіді, яким повинен володіти естетично розвинений глядач

1. Багатоаспектне осмислення образного відтворення факту в пластичній композиції ідейних кадрів, їх зчеплень, у художньому ладі всього фільму.
2. Визначення логіки розвитку авторської думки в просторово-часових вимірах екрану: у зміні планів зображення, у русі об'єкту, що знімається, в особливому ритмі кінооповіді.
3. Уміння читати приховану образність кадру, прийом художнього рішення теми, багатошаровість внутрішнього змісту фільму.

- У кіно сила зорового перевищує те, що чуємо, тобто на перший план виступає не лише актор, ритм його промови, а й середовище, здатне передати невисловлене, що чується за словами, – емоційний стан героя, оповідача, образно-емоційну наповненість усього екранного простору, динамічно розгорнутого в часових межах кінооповіді.

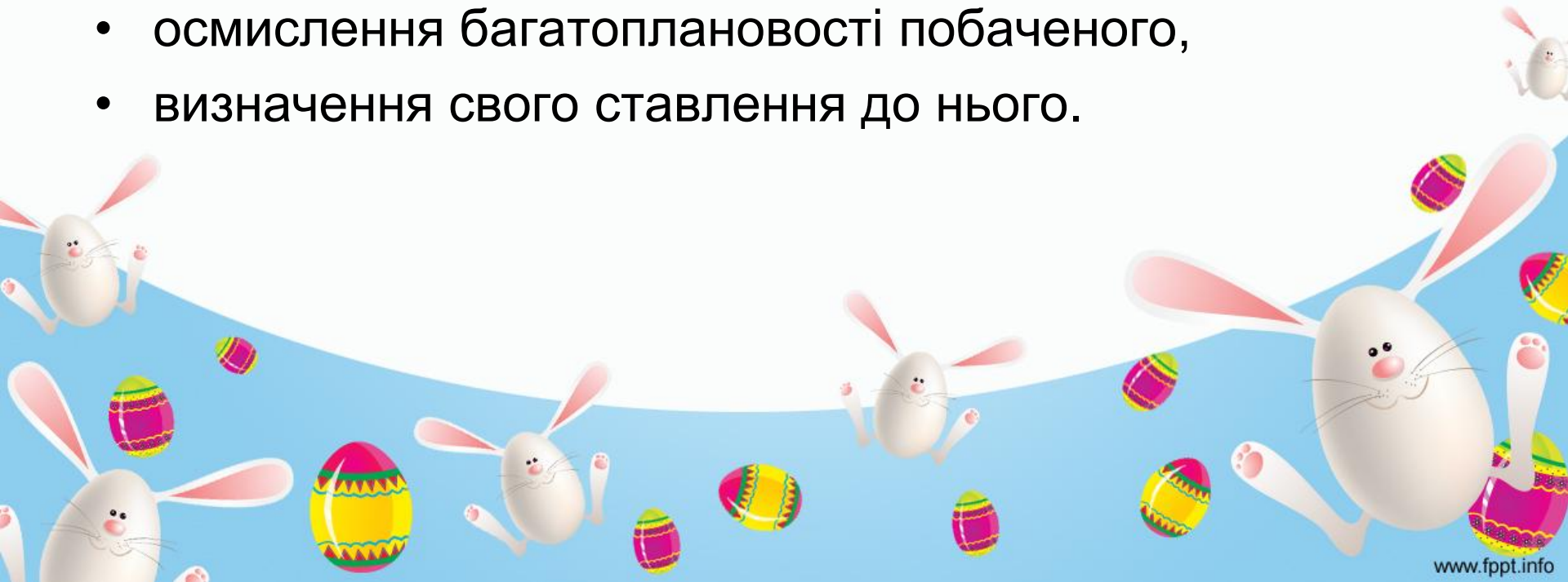

- У кіно об'єктом художнього дослідження є як людина, так і сама реальність – історія, соціальне середовище, побут, звичаї, пейзаж...

Етапи розвитку, сприйняття звуко-глядацького образу в формі кінооповіді, виникнення асоціацій, образних узагальнень у свідомості глядача:

- виявлення семантики елементів кінооповіді,
- образне їх узагальнення в міру сприйняття одиниць кінооповіді,
- осмислення багатоплановості побаченого,
- визначення свого ставлення до нього.

- На екрані глядач бачить не об'єктивну реальність, а її фрагментарне відображення, складові якого монтуються режисером, як писав Г.М.Козинцев, «в особливу реальність, де незримі процеси історії стають **ВИДИМИМИ**».

Кіносприйняття

– це осягнення звукопластичного образу, динамічно розгорнутого в особливих умовах кінематографічного часу і простору.

(За Б.В. Асаф'євим)

Процес сприйняття фільму

– це процес становлення кінообразу: кожен кадр несе певний зміст, але, послідовно з'єднані, зіставлені за принципом смислового стику, асоціативного розвитку думки, поліфонічного розвитку провідних смислових, емоційних тем, кадри народжують нове значення, яке образно, семантично збагачується за ходом кінооповіді.

Сприйняття фільму

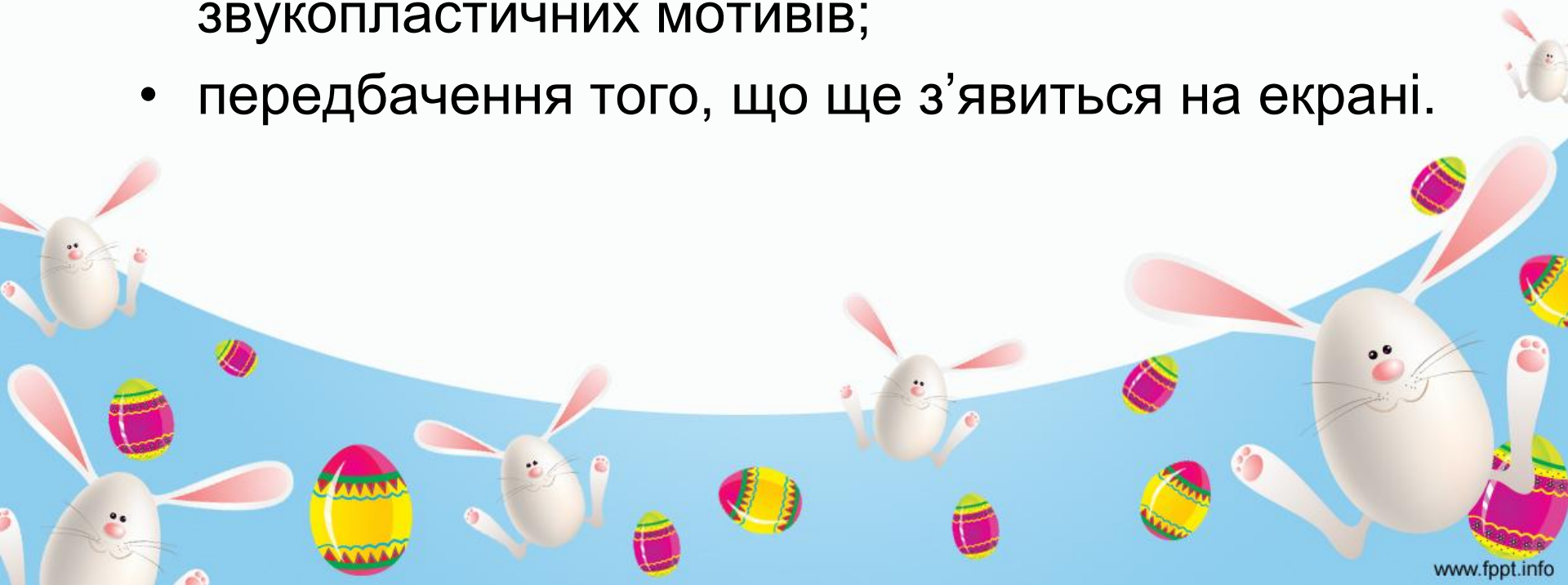
– це осягнення «динамічного процесу виникнення і становлення образу» в його просторово-часовому вимірі, у пластичній композиції окремих частин і фільму в цілому.

(С.М. Ейзенштейн)

Образне узагальнення в момент перегляду фільму складається у свідомості із трьох взаємопов'язаних процесів:

- сприйняття зорових образів, що динамічно розвиваються;
- збереження в пам'яті вже минулих звукопластичних мотивів;
- передбачення того, що ще з'явиться на екрані.

Навички аудіовізуального сприйняття:

- аналіз і синтезу просторово-часової форми кінооповіді,
- гострота реакції на потік зорових образів / наявність зорової пам'яті /;
- уміння активно, творчо мислити, долати стереотипи, вироблені колишнім досвідом спілкування з екраном.

Аудіовізуальна грамотність

– це навички «читання»
звукоглядацького ряду,
аналізу та синтезу просторово-часової
форми кінооповіді,
які застосовуються
в момент перегляду фільму.

